Sritis ir tikslai:

- Klausa atsimena vieną daiktą, kalbėdamas su nepažįstamais pašnekovais, kai naudojami:
  - daiktavardžiai,
  - veiksmažodžiai,
  - būdvardžiai,
  - paliepimai.

Veikla

Suvokimo ir tariamų žodžių sąrašai

Praeitą savaitę atnaujinote vaiko žodynėlių sąrašus. Taigi, naudokite tuos žodžius šią savaitę, suteikdami vaikui galimybę juos mokytis, kartoti, girdint juos iš mažiau pažįstamų pašnekovų. Pasikvieskite į svečius draugų, giminių, kaimynų ar vaiko bendraamžių. Taip bus įvairesnė ir lengvesnė veikla, suteikianti vaikui būtinos klausymosi praktikos pažįstamoje ir tylioje aplinkoje.

- Atbulinės „šarados“. Surinkite nuotraukas, kuriose žmonės atliktų vaikui pažįstamus veiksmus: miegotų, gertų, šokinėtų, bučiuotų ir t.t. Sudėkite jas į krūvą ir rodykite vaikui, kad prašote kito asmens padaryti tai, kas pavaizduota nuotraukoje: „Apsimesk, kad valgai“. Žmogus atsistoja ir pradeda „vaidinti“ žodį. Vaikui supratus žaidimą, paprašykite kitų, mažiau vaikui pažįstamų pašnekovų, liepti vaikui vaidinti kortelėje pavaizduotą veiksmą.
- Važiuojam žemyn. Surinkite kuo daugiau žaislinių transporto priemonių ir padarykite rampą (ilgą lentą arba didelę knygą, paremtą ant kitų knygų). Surinkite kiek įmanoma daugiau daiktų iš jūsų vaiko žodynėlio sąrašų. Tikėtina, kad daugiausiai tai bus daiktavardžiai, gal keli būdvardžiai. Išvardinkite vaikui visus daiktus, kas šliuoš nuo rampos. Paklauskite jo, ką turėtumėte įdėti į pirmąją mašiną. Jis jums gali pasakyti daikto pavadinimą ar tiesiog parodyti į jį. Įdėkite nurodytą daiktą į sunkvežimį ir paleiskite jį riedėti nuo rampos. Vaikui perpratus žaidimą, galite keistis vaidmenimis su mažiau pažįstamais pašnekovais, kurie pasakytų vaikui, ką dėti į kiekvieną sunkvežimį. Kartokite tol, kad vaikas girdėtų pašnekovų įvairovę ir juos suprastų.
- Pardavėjas. Galite atsinešti daiktus, nuotraukas ir padaryti parduotuvę savo namuose. Pavaizduokite vaikui, kad jūs esate pardavėjas ir kad žmonės ateina į parduotuvę su krepšiais ir prašo tam tikrų daiktų. Pavyzdžiui, sakoma: „Aš norėčiau meškučio“. Paimkite meškutį ir, įdėję į pirkėjo krepšį, paimkite pinigus. Vaikui įsisavinus žaidimą, mažiau pažįstami pašnekovai (pasikeisdami) gali pirkti daiktus iš vaiko. Nepamirškite į parduotuvės prekes įtraukti tik daiktus, esančius jūsų vaiko žodynėlio sąrašuose.

Atminkite! Žaidimo metu tikrinkite vaiko supratimą. Jei tai taps per daug panašu į testą, vaikas praras norą dalyvauti.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

N431421-428417 ISS1 JUL2013 | © 2013 Cochlear Ltd & Cheryl L. Dickson

Hear now. And always

Cochlear®

Kalbos suvokimas

Pamoka 27

Sritis ir tikslai:

- Supranta ilgesnes frazes su raktiniu žodžiu viduryje. Pavyzdys: atnešk savo batus iš miegamojo.
- Tema: Maudynės.

Veikla

Ilgesnių frazių suvokimą su žinomu žodžiu ar informacija frazės viduryje galite lavinti per specifines veiklas ir per kasdieninį bendravimą su vaiku. Žemiau pateikiame abiejų variantų pavyzdžius.

- Apsirengimas. Paimkite meškutį ar lėlę ir kelis jiems tinkamus rūbus ar priedus. ***„Apvilkime marškinėlius meškučiui“***. Nepamirškite, kad turite akcentuoti vaikui žinomą žodyną, todėl pasitikrinkite žodynėlio sąrašą, kad išsirinktumėte tinkamus daiktus. Jei matote, kad vaikui daiktas nežinomas, pasinaudokite tuo kaip mokomąja galimybe ir naują žodį sakykite frazės gale, kad vaikas jį greičiau išmoktų.
- Kasdieninis bendravimas: „Duok gėrimą tėveliui. Ar galėtum man knygą atnešti? Plaunam rankas su vandeniu“.

Žodyno plėtimas. Tema – maudynės.

Maudantis galima panaudoti daug įvairaus kalbėjimo, tačiau vaikas tai praleidžia, nes tuo metu nedėvi aparatų. Šią savaitę atkurkite visas kalbas maudynių metu su įvairiomis lėlėmis ir kitais daiktais. Jei yra jaunesnė sesuo ar brolis, leiskite vaikui padėti maudyti ją ar jį ir atkurkite visą kalbą, kurią vaikas praranda jo paties maudynių metu. Būtų naudinga, jei turėtumėte didelę vonelę su vandeniu, kurioje vaikas galėtų žaisti su savo vandens žaislais ir jam žaidžiant girdėtų jus (kai esate šalia jo), šnekant apie tuos žaislus ir ką veikiate.

- Pabrėžiamos frazės ar žodžiai:
  - Jis pilnas. Užteks vandens. Imkim muilą (šampūną). Užmerk akis. Pažiūrėk į burbulus. Atsargiai, karštas. Įpilkime šalto vandens. O, šilta, malonu. Slidu. Tu visas šlapias! Plauk _____. Vanduo jau purvinas. Ištrauk kimštuką. Lipam iš vonios.
  - Vonia, vanduo, karštas, šaltas, šilta, muilas, šampūnas, slidus, šlapias, sausas, rankšluostis, kempinė, plaukai, pėdos, rankos, pilvukas, plaukų džiovintuvas, rankų nagai, žirklutės.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

N431421-428417 ISS1 JUL2013 | © 2013 Cochlear Ltd & Cheryl L. Dickson

Hear now. And always Cochlear®

Ekspresyvi kalba

Pamoka 27

Sritis ir tikslai:

- Rečiau naudoja gestus.
- Bendraudamas dažniau naudoja žodžius.

Veikla

Nusistatyti aukštus lūkesčius

Šios savaitės tikslas – jums pasitikrinti save ir šeimos narius ir užtikrinti, kad gaunate geriausią įmanomą bendravimą iš vaiko. Kaip jau buvo minėta ankstesnę savaitę, yra labai lengva patekti į kasdieninę veiklą ir siekti mažiau, nei jūsų vaikas gali padaryti. Šią savaitę stebėkite vaiką, kai jis bendraus su jumis, šeima, draugais ar giminaičiais. Ar bendraujant jis daugiausiai naudoja gestus? Ar naudoja gestų ir vokalizacijos derinius? Ar bendravimui daugiausiai naudoja žargoną ir žodžius?

Pirmasis tikslas yra visada pripažinti vaiko bendravimą, tai jį paskatins daugiau bendrauti. Tačiau, jei jis naudoja tik gestą, be jokio balso, jūs turite modeliuoti jam tinkamą kalbą ir laukti jo pamėgdžiojimo arba atsakymo. Jei žinote, kad jis žino reikiamus žodžius – reikalaukite juos naudoti.

Lengvabūdiška užimtos dienos metu leisti vaikui veikti žemesniame lygyje nei jis turėtų pagal išsivystymą. Tačiau būtent užimtos dienos bėgyje galite geriausiai išmokyti vaiką. Pasikartojantys veiksmai, kurie vyksta kasdieninėje veikloje, yra labai vertingas šaltinis, kurį norėsite kiek galima labiau išnaudoti. Šią savaitę klausykitės, stebėkite ir užtikrinkite, kad jūsų vaiko veikla atitinka jam derantį lygį. Vaikas gali gerai bendrauti su jumis, bet bendraudamas su kitais būti keletu laiptelių žemiau. Jums teks išmokyti aplinkinius taip bendrauti, kad vaikas tobulintųsi visose situacijose.

Stebėkite savo vaiką:

- valgymo metu,
- keliavimo metu (iš ar į namus),
- žaidžiant su kitais vaikais ar šeimos nariais.

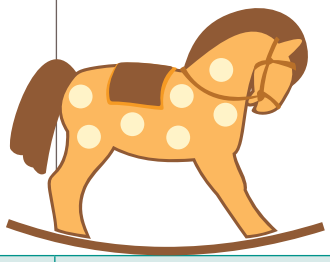

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

N431421-428417 ISS1 JUL2013 | © 2013 Cochlear Ltd & Cheryl L. Dickson

Hear now. And always

Cochlear®

Kalbėjimas

Pamoka 27

Sritis ir tikslai:

- Frazės ir pavienių žodžių lygmenyje, žinomuose žodžiuose naudoja garsą /p/.

Veikla

25 savaitę mokėtės kalbos balbatavimo. Šią savaitę laikas klausytis vaiko garso /p/ tarimo žodyje ir frazėje.

Peržiūrėkite visus vaiko žodynėlio žodžius, kuriuose yra garsas /p/. Galite parengti keletą žaidimų, susietų su tais žodžiais ir žinomomis frazėmis. Atsiminkite, tariant garsą /p/ žodžio pradžioje ir viduryje išleidžiame šiek tiek oro. Kai /p/ yra žodžio gale, tarimas švelnesnis, pavyzdžiui, „Taip“, „Kaip“.

Žaidimas „Plėšk“. Paruoškime daugybę skirtingų daiktų, su kuriais galėtumėte panaudoti šį garsą: popierius – plėšk; pieštukas – piešk; plastilinas – lipdyk ir t.t. Galite suvynioti daiktus į popierių, o paskui „plėšiam“!

Plastilinas – yra daug progų tarti garsą /p/, žaidžiant su plastilinu: paimk, spausk, prilipdyk, pritvirtink, limpa, lipnus...

Dienos bėgyje naudojamos frazės:

- Prašau padėti.
- Pilk, prašau.
- Aš lipu, plaukiu, pilu, plaunu...
- Op, aukštyn!
- Plauti.
- Apsivilk pižamą; pirštines, paragauk apelsino...

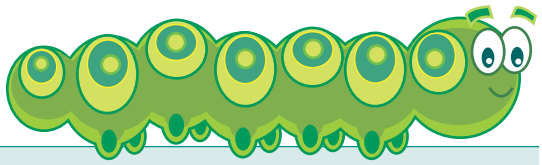

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

N431421-428417 ISS1 JUL2013 | © 2013 Cochlear Ltd & Cheryl L. Dickson

Hear now. And always Cochlear®

Dainos ir pasakos

1. Savaitės pasaka: Julie Lacome, „Atradimų žaislai. Vaikiškų eilėraštukų knygelė" (The Discovery Toys book of Nursery Rhymes) *Walker Books, Ltd. London, 1989.*

- Tai puiki tradicinių vaikiškų eilėraštukų knygelė su nuostabiomis iliustracijomis. Kiekviename puslapyje yra po vieną eilėraštuką. Jie palengvins vaikui sutelkti dėmesį į jūsų dainuojamą dainą ar deklamuojamą eilėraštį.
- Džiakas ir Džil yra pagrindiniai šios savaitės dainelės veikėjai, o šioje knygutėje yra puikios jų iliustracijas, kurios tikrai patiks jūsų vaikui.
- Eilėraštukai yra labai svarbus tikslas vaikui. Eilėraščiai susiję su socialiniu ir bendru suvokimu. Dėl besirimuojančių žodžių jie yra ankstyvojo raštingumo pagrindas. Eilėraščiai taip pat yra turtingas šaltinis, iš kurio galime plėsti vaiko žodyną ir sąvokas.
- Savo bibliotekoje rasite daugybę vaikiškų eilėraštukų knygelių. Paveikslėliuose ieškokite Džiako ir Džil ir lyginkite paveikslėlius tarpusavyje. Vaikas netrukus supras, kad tas pats eilėraštukas gali būti randamas keletoje vietų.

2. Savaitės eilėraštukas

Žodžiai:
„Du broliukai šulinėly vandenį semti norėjo,
Bet įkrito kibirėlis, niekas ištraukti nepadėjo".

- Skaitydami eilėraštuką ir savaitės knygutę, rodykite vaikui atskiras veiksmo dalis: du broliukus, šulinį, vandenį, kibirėlį ir t.t. Stenkitės eilėraštuką skaityti kuo ritmiškiau ir akustiškai pabrėžkite besirimuojančius žodžius.
- Suvaidinkite eilėraštuką su mažomis lėlytėmis. Lovoje pasidarykite kalvą iš pagalvių.
- Suvaidinkite eilėraštuką patys. Tegul vaikas būna Džiaku, jūs – Džil. Eikite į parką, nešdamiesi tikrą kibirą.
- Jei turite kamerą ar kitą galimybę filmuoti, įamžinkite vaiko vaidinimą ir, jam bežiūrint įrašą, galite padainuoti eilėraštuką.
- Pasidarykite puslapį „Garsų knygelėje". Nusipieškite veikėjų popierines lėlytes. Taip pat nusipieškite kibirėlį, kurį galėtumėte paimti į ranką (išsikirpus) ir šulinį. Iškirptus daiktus laikykite pirmojo puslapio voke.

★ **Patarimas.** *Susiplanuokite dieną – sukurkite situacijas, kuriose vaikas galėtų ko nors paprašyti ar pakomentuoti, keičiant aplinką, pavyzdžiui, duokite vaikui jo maistą be šakutės ar peilio, uždėkite batus ant rankų ir laukite atsakymo.*

N431421-428417 ISS1 JUL2013 | © 2013 Cochlear Ltd & Cheryl L. Dickson

Hear now. And always
Cochlear®